

İSLAMCI İKTİDAR MI/İSLAM'IN SİYASALLAŞMASI MI?

Talip ÖZÇELİK, 10.12.2022

<https://islamianaliz.com/makale/13014681/talip-ozcelik/islamci-iktidar-miislamin-siyasallasmasi-mi>

İslam'ın siyasallaşması, siyasi İslam ve benzeri tabirlerin ülkemizde ve dünyada kullanılmaya başlamasının onlarca yıllık bir geçmişi vardır bu kullanım özellikle İran İslam devriminden sonra devam ederek günümüze kadar gelmiştir. Çünkü bu devrimle gündeme gelen en temel konu İslam'ın, sosyal, siyasi, ekonomik hayata müdahale eden, insana ilişkin her konuyu düzenleyen bir din olarak yeniden dünyanın gündemine gelmesiydi.

Yine bu bağlamda tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de “Radikal İslam”, “fundamentalizm” gibi tabirler daha sık kullanılmaya başlanmıştır. Kimi kavramların hem yerel hem de küresel basın-yayın organlarında gündem olması tesadüf değildir. Byung Chul Han” İktidar Nedir” isimli kitabında; iktidarın kelime ve kavramları belirlediğini, kelimelerin anlamını/anlamlarını iktidarın tanımladığını belirtir ve sahip olduğu güçle bunu başardığını vurgular. Yakın dönemde ise bunu sert değil yumuşak güçle daha kolay başardığına özellikle dikkat çekip şöyle der; “iktidar kavramları koyar, kavramların içeriğini doldurur, neyi nasıl anlamamız gerektiğine karar verir”. Artık onun kelimelerini dillendirirsiniz.

Küresel sistem; tahakkümü, medya ve bilgiye hâkim olması ile kelimeleri hangi anlamlarda kullanacağımızı belirliyor. Yerel iktidarlar ise bunu başarabildikleri kadar uyguluyorlar. Mesela, yaşadığımız ülkedeki Müslüman çoğunluğun sadece İslami kaygılarla ve Allah'ın bir emrini yerine getirmek amacıyla başlarını örtmelerini bile “siyasi simge” olarak isimlendirdiler. Yıllarca bunu kabul ettirmeye çalıştılar.

Sadece bireysel ibadetlere indirgemeye çalıştıkları İslam'ın; hayatın her alanına hükmettiğini halka unutturup, Müslüman olmayı bireysel ibadet ve ahlaktan oluşan dar bir alana hapsedmek istiyorlar.

Tüm bu gayretlerin arkasındaki sebepleri anlamak için 40 yıl kadar geriye gitmek gerekiyor. İran İslam Devrimi'nden sonra başta ABD ve onun güdümündeki İslam ülkeleri; İslam coğrafyasında İran benzeri devrimlerin olmaması ve “Siyasal İslam'ın” önünün kesilmesi için yoğun bir çaba içerisine girmişlerdir.

Özellikle Türkiye Mısır ve Suudi Arabistan bu konuda görüşülecek üç önemli Müslüman ülke olduğu için, bu üç ülkeyle de Amerika özellikle görüşmeler yapmıştır. Biz şimdilik Türkiye üzerinde durmak istiyoruz.

Cumhuriyetin kuruluşundan itibaren “Türkçülüğü” resmî ideoloji olarak seçen irade, batılılaşmayı zaruri bir gereklilik olarak tercih etti. Bu tercihin Müslüman halka rağmen zorla ve faşizmle yerleştirmeye çalıştı. Sistemin/resmî ideolojinin izniyle kurulan Serbest Cumhuriyet Fırkası, Demokrat Parti, Milli Nizam Partisi ve devamı olan partilerin asıl işlevi Müslüman halkın sisteme, devlete veya rejime olan sert tepkisini kanalize etmek, yumuşatmak ve yönlendirmek olmuştur.

Tek parti faşizminin halka ve İslam’a düşman uygulamalarından sonra bu partilerin iktidar veya iktidar ortağı olarak yaptıkları az şeyler bile Müslüman halk için hep bir umut olmuştur. Bu uygulama başarıyla devam etmiştir.

Sistem karşıtı muhalefetin sosyal patlamalara yol açmasının önüne geçilmesi için uygulanan modelin isminin “düdüklü tencere modeli” olduğunu Alev Erkilet, “Ortadoğuda Modernleşme ve İslami Hareketler” isimli kitabında anlatır. Sistemin kontrolünde/izniyle kurulan parti, cemaat, tarikat, dernek, vakıf, vb. yapılanmaları bu bağlamda zikreder.

Türkçülüğün ve Batıcılığın ülkemizi ve milletimizi getirdiği noktanın çıkmaz sokak olduğu anlaşıldıktan sonra devlet resmi ideoloji değişikliğine karar vermiştir. Devletler, varlığını devam ettirmek, köhnemiş rejimi yenilemek vb. faydalar adına kimi politikaları uygulamaya koyar. Aslında rejimin her dönemde kendisini revize ederek yoluna devam etmesi bir başarıdır.

Devlet bu başarıyı önce devrimci sol üzerinde gösterdi.1960’lı yıllardan itibaren tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de sol ideoloji yükselişe geçmişti. Solun rejime alternatif bir güç olduğunun farkında olan egemenler sosyal demokrat anlayışla ve sosyal demokratların iktidarıyla; solu sistem içine çekip eritmeyi başararak etkisiz hale getirdi.1980’li 1990’lı yıllarda tüm dünyada batılı değerlere güvensizliğin yükselişine şahit olduk. Bunun yanı sıra dünyada ve ülkemizde yaygınlaşan İslami gayretlerin neticesinde ekonomik, kültürel ve siyasal anlamda İslami Düşüncenin/Müslümanların yükselişine de şahit olduk. Bu yükselişin karşısında 28 Şubat döneminin baskıcı yöntemlerinin de nasıl yükselişe geçtiğini gördük.

Belki de şöyle oldu;28 Şubat döneminde tırmandırılan zulüm, daha sonra gelecek Muhafazakâr Demokrat iktidara Müslümanların sıkıca sarılmalarını sağlamak için özellikle kurgulandı.

Muhafazakâr Demokratlar tüm dünyada yükselişe geçen geleneksel değerlerin rüzgârını arkasına alarak halkın oylarıyla mı iktidara geldi?

Ekonomik, sosyal, kültürel alanda güçlenmiş Müslümanlarla daha fazla zıtlaşmanın anlamsız olduğunu rejimin gerçek sahipleri anladı mı?

Yoksa rejimin sahipleri ve küresel efendileri İslami gelişmelerin önünü almak için, resmî ideoloji değişikliğinin zamanı geldiğine mi karar verdiler? Bilmiyoruz.

Öyle ya Kemalist, Türkçü, batıcı resmî ideoloji yerine; Muhafazakâr Demokrat Kemalist, batıcı ve Osmanlıcı bir iktidar ne fark edecek?

Emperyalizmin/ulus aşırı şirketlerin çıkarlarına ters düşmediği, istedikleri kanunlar uygulamaya koyduğu sürece iktidardaki insanların bireysel dini tercihleri, bireysel ibadetleri veya Müslümanlıkları kimsenin umurunda değildir. Bunu belki sadece dinazor/çağdışı Kemalistler dert edebilirler. Ak Parti İktidarının İlk yıllarında gördüğümüz Cumhurbaşkanı ya da başbakan eşlerinin başörtüsü ve bireysel dini tercihleri konusundaki hazımsızlıklar akla gelebilir ama bunlar neticeyi değiştirmiyor.

Türkiye’de Statüko, muhafazakâr demokratların iktidarıyla Müslümanların rejime olan muhalefetine büyük oranda yumuşak geçişle bitirdi, ki bu sistemin başarısıdır. Başarması da normal çünkü Orta Doğu’da iki bin-üç bin yıllık devlet geleneğine sahip üç ülkeden birisidir, Türkiye...

1990’lı yıllardan itibaren başlayan bir tartışma, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de 2000’li yılların başlarına kadar devam etti. Siyasal İslam’ın bittiği, artık Müslümanların, Demokrasinin çatısı altında bireysel ibadetlerini yerine getirip kamusal taleplerinden vazgeçmeleri, İslamcı iddiaların artık zamanının geçtiği çok tartışıldı. İslam’ın bireysel ibadet ve ahlaktan ibaret bir din olduğu, kamusal hayatı yönetemeyeceği, hatta bir devlet yönetiminin olmadığı, modern anlamda devletin İslami olamayacağı ve benzeri başlıklar aylarca öne çıkarıldı ve tartışıldı. Ak Parti İktidarının bu tartışmaların sonrasında işbaşına gelmesi özellikle düşünülmelidir. Sadece iktidarın değil, ana muhalefetin iktidar karşısındaki çapsizliği, komik muhalefeti bile bu bağlamda düşünülmelidir. Zayıf ana muhalefet de her zaman iktidarın gücü demektir.

Muhafazakâr Demokrat iktidarın en büyük başarısı (buna belki de laik, Kemalist, batıcı rejimin ya da devletin başarısı demek lazım) artık Müslümanlarda siyasi iddialarını dillendirecek mecal bile bırakmamış olmasıdır. Ak Parti İktidarıyla beraber sistem resmî ideoloji değişikliğine gitti ve yeni bir resmî ideoloji kabul etti. İslam ile kimi şekiller dışında hiçbir ilişkisi olmayan bu yeni resmî ideolojinin adı güya “İslamcılık”. Aslında açıktan İslam ve Müslümanlara düşmanlığı bıraktılar, sadece...

Yusuf Akçura’nın “Üç Tarz-ı Siyaset” isimli makalesini hatırlayalım. Rejim Türkçülük-batıcılık ideolojisinin yerine “İslamcılık”-Osmanlıcılığı yeni resmî ideoloji olarak seçti.

Hükümet edenler bireysel tercihlerinde dini gerekleri yerine getirdiği için zımnen olaya “İslamcılık” da İslam’ın adı da dahil edilmiş olacaktı. Ama İslam hiçbir şeye kesinlikle müdahil olmadan... “Türk İslam’ı” ve benzeri kavramsallaştırmalarla “İslamcılığı” ve Osmanlıcılığı dahil ettiler.

Aslında sistemin sahipleri şunu söylemek istiyor;” ülkeye Komünizm de İslam da gelecekte biz getiririz ve bizim istediğimiz kadar gelir.” Kemalist resmî ideolojiye karşı olmak ve ses çıkarmak zaten kanunla yasaklanmıştır.

Tabii Türkçülükten “İslamcılığa”, ve Osmanlıcılığa geçiş için arada bir köprü lazımdı. İki resmî ideoloji arasında bir bağ gerekiyordu; onu da İsmet Özel çok derin bir şekilde ve tarihi köklere atıf yaparak sağlamaya çalıştı. “Türk Müslüman’dır, Müslüman da Türk’tür”, “küffara karşı cihat eden herkes Türk’tür”, “misakı milli”, “istiklal harbi”, “istiklal marşı derneği” ve benzeri vurgularla bu geçişin yumuşak olması için elinden geleni yaptı bu süreçte... Üstelik, ara sıra hükümete muhalif! açıklamalar da yaparak...

Bu tarz, sosyalist olduğu dönemden kalma bir bakış açısının etkili olabileceğini düşündürüyor. Vedat Türkali “Güven” isimli kitabında, 1930’lu yıllarda illegal olan TKP’nin toplantılarında; dava için resmî ideolojiyle işbirliği yapılıp yapılamayacağını tartışıldığını ve ciddi bir gurbun, Kemalizm İle işbirliğini savunduğunu anlatır. Bu anlatı aslında solun modernleşme ve din karşıtlığı vb. konularda resmi söylemi yıllarca aşamamasını da izah etmekte. Özel, sadece şairlik yapsaydı daha iyiydi.

Bu ülkede batıdan ve onların saklı yüzü küresel şirketlerden olur almadan, onların çıkarlarını korumayı taahhüt etmeden zaten hükümet kurabilmeniz bile mümkün değildir. Öyleyse; bunu sağlayarak Muhafazakâr Demokratlar “İslamcı” imajı ve görüntüleri ile niçin iktidar olmasın? Vatan, millet, devlet sevgileri konusunda laik Kemalistlerden fazlaları var eksikleri yok. Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana devlet-millet, devlet-tarih, devlet- din düşmanlığını ve tartışmasını da ortadan kaldırıp milletle devleti de barıştırdılar. Daha ne olsun?

15 Temmuz darbe girişiminden sonra bir emekli asker tanıdığımın kuvvet komutanlıklarının şehir dışına taşınması hakkında konuşmuştuk. Şöyle demişti:

“Askeri Garnizonların, komutanlıkların şehir dışına taşınması bile başlı başına bir devrimdir.” Bu asker arkadaşımızın baktığı yerden böyle görünmesi normal olabilir. Ama olayın hakikati acaba böyle mi?

Bir batılı araştırmacı diyor ki; “Orta Doğu’daki devletlerin orduları, halklarını korumak için değil, rejimleri halktan korumak için vardır.” bu yerinde bir tespittir. 15 Temmuz’da halk

devlete, sisteme, rejime de bir anlamda sahip çıkmış oldu. Bu sahip çıkmayı başaran Ak Parti iktidarındır. Dolayısıyla halkın bu duruşundan sonra komutanlıkların şehrin içinde kalmasına ve “rejimi halktan korumak” için bulunmasına gerek kalmadı. Tabi bu olayın; şehir merkezlerindeki en güzel yerlere yirmi-otuz katlı inşaatlar dikme tarafını, bahs-i diğer olduğu için yazımızın dışında tutuyoruz.

Muhafazakâr Demokratların yerli ve milli olmalarının yanında sağcılıkları da oldukça önemlidir. Necip Fazıl’ın Büyük Doğuculuğu, Mehmet Akif’in milli şairliği ne de olsa ortak değerlerdir.

Muhafazakâr Demokrat Ak Parti iktidarıyla birlikte ve iktidarın şahsında yeniden alevlenen “Siyasal İslam” tartışmaları zamanla “İslamcılık” eleştirilerine, oradan Müslümanların eleştirilmesine, arkasından da İslam’ın eleştirilmesine yönelmiştir.

Öncelikle şu konunun altını kalın çizgilerle çizerek belirtmemiz gerekir; Muhafazakâr Demokrat iktidar ve bu “iktidarın ateşinden ısınanların” bireysel olarak Müslüman olmaları ve ibadetlerini yapmaları onları “İslamcı” da “Siyasal İslamcı” da yapmaz. Böyle bir iddiaları olmadığı gibi tam tersine beyanları vardır. Bu rejim içerisinde; Siyasi İslam, topyekûn İslam, kamusal hayata müdahil olan İslam iddialarıyla ne parti kurmak ve ne de iktidara gelmek zaten kanunen mümkün değildir.

Ak Parti iktidarıyla İslamcılığı eşitlemeye kalkmak bir saptırmacayı da içermektedir. Bu saptırmacadan hem laik demokratik batıcı rejim fayda görmekte, hem de iktidar bu saptırmacadan Müslüman halk nezdinde nemalanmaktadır. Laik ve batıcılar fayda görüyor, çünkü iktidarın yaptığı her yanlış, şu ana kadar düşman oldukları İslam’a ve Müslümanlara fatura ediliyor. İktidar fayda görüyor çünkü, onlar da Müslüman halkın oylarına muhtaç.

İktidardan nemalanan ve iktidar çevresinde oluşan görgüsüz zengin kesimin (bazıları ona iktidarın yeni burjuvazisi diyor) acaba ne kadarı İslami vecibeleri yerine getirip, İslam’ın geleceği kaygısını duyuyor? Ak Partide acaba kim “İslamcıdır”, kim “Siyasal İslamcıdır”? Bu soruya “ben” diyebilecek kim var, kaç babayiğit çıkar? Parti ya da hükümet sözcüsü olarak kameraların karşısına geçip sarhoş olarak açıklama yapanlar mı, İslamcı? İçkili lokantada müskiratı fazla kaçıran olay çıkaranlar mı İslamcı?

Rahmet ve saygıyla andığımız merhum Akif Emre, Ak Parti iktidarını; “İslamcılık fikriyatının devletle, siyasetle ilişkisi değil; devletin farklı mülhazalarla dinle kurduğu ilişki” olarak tanımlamaktadır. Bu çok isabetli bir tanımlamadır ve son 20 yıllık iktidarın en güzel fotoğrafıdır.

Türkiye'deki muhafazakâr demokrat iktidar ya da Tunus'taki Gannuşi İktidarı; İnkılapçı İslam anlayışının (yani İSLAMCILIĞIN) karşısında, Amerikancı politikaların ve “ılımlı İslam” projesinin hayata geçirilmesidir.

Şunu unutmamak gerekir; İslamcı olmak demek hayatın tamamına tevhit perspektifinden bakmaktır. Her çağda İslam'ın; varlığa, hayata, insana ilişkin; sosyal, siyasi, ekonomik, felsefi, kültürel her probleme cevap vermeye muktedir olduğuna inanmak ve bu özgüvene sahip olmak demektir. Tüm bunların hayatın her alanında uygulanması demektir.

İktidarın; “Amerikancı İslam'ın” Gülen Cemaati versiyonu ile problemlili olduğu, düşmanlıkları akla gelebilir. Hatta” Protestan İslam” anlayışı konusunda Gülen Hareketinin çok daha geniş bir proje olduğu söylenebilir. Bu konunun tamamen milli çıkarların ne kadar kollanıp kollanılmayacağı ve küresel efendilerin çizdiği sınırların zorlanmasıyla ilgili olduğunu düşünüyoruz. Yani bu konu da bahs-i diğerdir.